



Afdeling **Beleid en Programmering**
Onderwerp

Bezoekadres
Europaweg 8

Postadres
Postbus 268
9700 AG Groningen

E-mailadres
info@ocsw.groningen.nl

Website
gemeente.groningen.nl

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 61 82 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk OS 12.3110248

Datum **14 JUN 2012**
Uw brief van

Behandeld
door **J. Niemeijer**

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij rapporteren wij u over de resultaten van onze aanpak huiselijk geweld. Al sinds het jaar 2000 zijn verschillende organisaties in de provincie Groningen actief met de aanpak en bestrijding van huiselijk geweld. Met de komst van de Wet tijdelijk huisverbod in 2009 is er een extra instrument beschikbaar om bij incidenten van huiselijk geweld in te grijpen. In datzelfde jaar is de aanpak van huiselijk geweld in onze provincie geëvalueerd door de Commissie Aanpak Huiselijk Geweld. Mede op basis van de aanbevelingen uit dit rapport is in samenspraak met de Groninger gemeenten in oktober 2010 een aangepaste visie geformuleerd, "de Groninger aanpak van huiselijk geweld". In januari 2011 bent u hierover geïnformeerd en hebben wij u toegezegd om na een jaar opnieuw te rapporteren over de stand van zaken. In de voorliggende rapportage wordt een beschrijving gegeven van de resultaten van onze aanpak en gaan we in op de knelpunten.

Onze gezamenlijke regionale aanpak heeft tot doel om het melden van huiselijk geweld te stimuleren en het geweld te beëindigen. Iedereen weet dat het gebruik van geweld in Nederland niet mag en strafbaar is. Toch komt huiselijk geweld veel voor en vaak langdurig, zonder dat er van buitenaf ingegrepen wordt. Vaak is het betrokken gezin bekend bij de hulpverlening (> 50%) en zijn familie, burens en hulpverlening op de hoogte van het geweld. Het is duidelijk dat het weet hebben van huiselijk geweld niet automatisch leidt tot het melden van huiselijk geweld. Meestal wordt pas tot melding overgegaan als de situatie is geëscaleerd en de politie ingrijpt. Voor potentiële melders zijn genoeg redenen te bedenken om niet te melden. De ervaring heeft geleerd dat een duidelijke en herkenbare aanpak van huiselijk geweld het melden stimuleert. De melder heeft het vertrouwen dat door de melding het geweld stopt en hulpverlening op gang komt.



In alle Groninger gemeenten wordt de hulpverlening op de volgende wijze vorm gegeven:

- een snelle interventie, waarbij de vervolghulpverlening direct na het binnenkomen van de melding door samenwerkende instellingen wordt ingezet. Door tijdige interventie wordt de acceptatie van hulpverlening verhoogd, wordt geweld (direct) gestopt en wordt voorkomen dat het systeem zich onttrekt aan de hulpverlening;
- de interventie is primair gericht op het stoppen van geweld en het creëren van een veilige thuissituatie. De interventie wordt zo snel mogelijk overgenomen door de plaatselijke zorgstructuur, eventueel aangevuld met specialistische hulpverlening;
- de hulpverlening werkt systeemgericht. Dat betekent dat de aanpak zich richt op plegers, slachtoffers en kinderen en hun onderlinge verhouding;
- de aanpak vindt gecoördineerd plaats in de gemeentelijke OGGZ-netwerken. Bij een tijdelijk huisverbod wordt samengewerkt in een crisisinterventieteam. In alle gevallen gaat het om tijdige gezamenlijke interventies, waarbij de gezinsleden worden bezocht (outreaching).

Onze gezamenlijke visie en werkwijze verhoogt het succes van onze aanpak en geeft vooral de slachtoffers het vertrouwen dat de gemeentelijke overheid er al het mogelijke eraan doet om de veiligheid van haar inwoners te garanderen.

Resultaten 2011

De rapportage over 2011 laat zien dat in dit jaar 567 gezinnen voor hulp aangemeld werden bij het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG). Dat is voor het eerst in het bestaan van het SHG een daling in aanmeldingen van 12%. In dit jaar werden ook minder huisverboden opgelegd, namelijk 95 (in 2010 waren dat 149). Als we kijken naar de politiecijfers, zien we ook een daling van het aantal incidenten van huiselijk geweld met 3% en daarbinnen een daling van 9% aan aangiften. Deze daling is echter kleiner dan de daling in aanmeldingen bij het SHG. Omdat we de indruk hebben dat er geen sprake is van minder huiselijk geweld, hebben we hierover gezamenlijk met de politie en het SHG gesproken. Deze gesprekken hebben geleid tot een verscherpte inzet en dit lijkt resultaat te hebben. Het afgelopen kwartaal zien wij een stijging van het aantal huisverboden: in januari-maart werden 32 huisverboden opgelegd, terwijl dat in het vierde kwartaal 2011 nog 22 waren.

Knelpunten

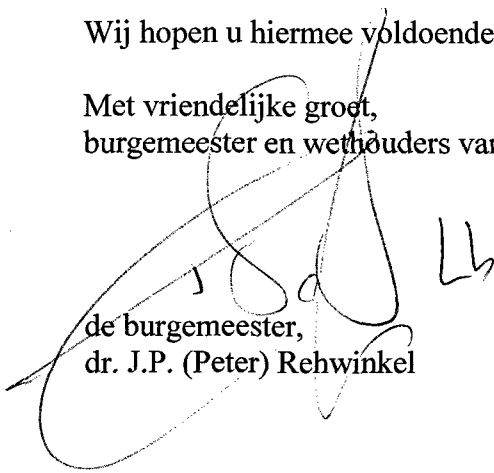
Onze huidige aanpak kent een aantal knelpunten van zowel inhoudelijke als financiële aard; deze worden in de rapportage nader toegelicht. Het inhoudelijke knelpunt heeft betrekking op de hulpverlening na een huisverbod; gebleken is dat zowel uithuisgeplaatsten als achterblijvers te



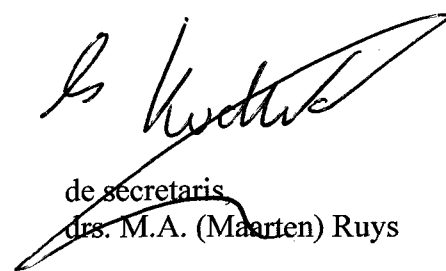
weinig afstemming en samenwerking ervaren tussen de hulpverleners die in het gezin interveniëren. Ook de plegerhulpverlening werkt niet optimaal. Daarnaast hebben we te maken met een knelpunt in de financiering van deze hulpverlening. De huidige financiering is, zoals in de rapportage wordt toegelicht, gebaseerd op een gemeentelijke bijdrage met daarnaast een Rijksbijdrage, maar er is een structureel tekort van ongeveer €150.000,- (afhankelijk van het aantal huisverboden en verlengingen). We willen graag zowel het inhoudelijke als financiële knelpunt oplossen, zonder dat dit ten koste gaat van de effectiviteit van de hulpverlening of het aantal opgelegde huisverboden. Tegelijkertijd hebben de gemeenten uitgesproken in principe de gemeentelijke bijdrage niet te willen verhogen. We onderzoeken daarom de mogelijkheden om onze aanpak op een aantal punten te verbeteren en waarbij de financiële grenzen in acht worden genomen. Het onderzoek daarnaar en het overleg daarover met de betrokken instellingen kost echter meer tijd dan we in eerste instantie hadden verwacht. We willen bovendien mogelijke wijzigingen zorgvuldig bespreken met de Groninger gemeenten. Ook de voorbereidingen op de implementatie van de gewenste wijzigingen in de aanpak zal tijd in beslag nemen. Een nieuwe aanpak zal niet eerder dan in de loop van 2013 ingevoerd kunnen worden. Hiertoe zal in 2012 door de afzonderlijke gemeenten een besluit moeten worden genomen. Wij hopen u hierover in december te kunnen informeren. Voor het financiële tekort dat in deze overgangsperiode bestaat, zoeken we een oplossing binnen de beschikbare middelen Maatschappelijke Opvang. Tegelijkertijd hebben wij het signaal gekregen dat het Rijk overweegt om extra middelen beschikbaar te stellen voor Vrouwenopvang/Huiselijk Geweld. Wij verwachten hierover in de komende maanden meer duidelijkheid. Mochten deze middelen inderdaad beschikbaar komen, dan zullen wij deze uiteraard betrekken bij de oplossing van het tekort.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,



de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel



de secretaris
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Rapportage Aanpak Huiselijk Geweld

Mei 2012

In het najaar van 2010 hebben alle gemeenten in de Provincie Groningen besloten tot een gezamenlijke aanpak van huiselijk geweld. Deze aanpak is beschreven in de nota “de Groninger aanpak van huiselijk geweld” en is hierbij als bijlage toegevoegd. In deze rapportage wordt een beschrijving gegeven van de resultaten van onze aanpak en gaan we in op de knelpunten.

De aanpak in hoofdlijnen

Wanneer bij een melding van huiselijk geweld besloten wordt tot een tijdelijk huisverbod, wordt in de hele provincie de methodiek eerste hulp bij een huisverbod toegepast (het zgn. 10-dagenmodel) voor de crisisinterventie. De coördinatie van deze aanpak ligt bij het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) en houdt in dat er binnen 24 uur hulp van het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) aan het slachtoffer geboden wordt, dat de uithuisgeplaatste binnen 24 uur hulpverlening ontvangt van de Reclassering en dat er binnen 24 uur hulpverlening aan de betrokken kinderen wordt geboden door kindwerkers van de Vrouwenopvang. (In de praktijk is het streven erop gericht om binnen één uur hulp te verlenen.) Betrokken kinderen worden gemeld in de verwijzindex (registratiesysteem voor zorgsignalen jeugd). Indien er een ernstige dreiging voor de kinderen bestaat, wordt bureau Jeugdzorg direct bij melding ingeschakeld.

Uitgangspunt is dat het SHG, op basis van de bevindingen van de hulpverlening, uiterlijk op de achtste dag nadat het huisverbod is opgelegd een adviesrapport naar de burgemeester zendt. De burgemeester besluit op basis van deze rapportage om het huisverbod wel of niet te verlengen. Bij het advies zit tevens een plan van aanpak, waarin doelen zijn opgesteld om het geweld in het gezin op korte en lange termijn te stoppen. De hulpverlening wordt zo snel mogelijk overgedragen aan de plaatselijke vervolghulpverlening, zonodig aangevuld door specialistische hulp. Het SHG monitoort de voortgang van de hulpverlening.

Niet in alle gevallen van huiselijk geweld is het mogelijk of wenselijk om een huisverbod op te leggen. Het kan bijvoorbeeld gaan om een plegger die niet in hetzelfde huis woont of niet meerderjarig is. Wellicht is de situatie niet dreigend genoeg voor een huisverbod. Wanneer besloten wordt geen huisverbod uit te reiken, worden betrokkenen gemotiveerd tot hulpverlening en wordt instemming gevraagd voor het organiseren daarvan. In deze gevallen geeft de politie de melding door aan het SHG en het SHG meldt zo spoedig mogelijk de hulpverleningsvraag aan het OGGZ-netwerk in de betreffende gemeente. In tegenstelling tot de regio-gemeenten hebben wij in onze eigen gemeente ervoor gekozen om het 10-dagen model ook in deze gevallen (dus zonder huisverbod) toe te passen. Uit de praktijk is namelijk gebleken dat de betrokken partijen in deze eerste tien dagen het beste te motiveren zijn voor hulpverlening. De OGGZ-coördinator organiseert in het netwerk de hulpverlening aan slachtoffer, plegger en eventuele kinderen. Het SHG monitoort op afstand de hulpverlening en het resultaat.

Resultaten hulpmeldingen

In 2011 werden **567** gezinnen voor hulp aangemeld bij het SHG. Dat is voor het eerst in het bestaan van het SHG een daling in aanmeldingen van 12%. Van deze aanmeldingen waren **520** afkomstig van de politie en **47** aanmeldingen via andere kanalen (bijvoorbeeld algemeen maatschappelijk werk).

Aanmeldingen per gemeente	2011	2010	2009
Appingedam	12	8	13
Bedum	4	8	4
Bellingwedde	5	8	12
De Marne	9	5	4
Delfzijl	25	39	33
Eemsmond	14	23	10
Groningen	202	246	248
Grootegast	6	13	9
Haren	4	6	11
Hoogezand-Sappemeer	69	55	62
Leek	17	25	18
Loppersum	9	8	6
Marum	8	13	7
Menterwolde	8	14	10
Oldambt	50	60	62
Pekela	15	18	12
Slochteren	8	13	12
Stadskanaal	28	50	29
Ten Boer	4	4	2
Veendam	34	39	53
Vlagtwedde	13	16	15
Winsum	8	11	5
Zuidhorn	15	10	16
Eindtotaal alle meldingen	567	692	653

Opvallend is een sterke daling van het totaal aantal meldingen. Ook bij de politie zien we een daling van het aantal incidenten van huiselijk geweld met 3% en daarin een daling van 9% aan aangiften. Deze daling is echter kleiner dan de daling in meldingen bij het SHG.

Recidive

Herhaling van geweld (Recidive)	2011	2010	2009
Totaal meldingen	567	692	653
Aantal gezinnen dat eerder aangemeld is geweest binnen aanpak huiselijk geweld	126	130	94
% recidive	22%	19%	14%

Het aantal gezinnen dat in 2011 opnieuw werd aangemeld (recidive) bedraagt 126. Dat is 22% van het totaal en meer dan in de voorafgaande jaren. Dat hoeft echter niet te betekenen dat de recidive ook werkelijk toeneemt. In de loop der jaren wordt het totaal aantal gezinnen dat ooit bij het SHG is aangemeld steeds groter: er worden dus jaarlijks gezinnen

toegevoegd aan de “database”. De kans dat een gezin bij hernieuwde aanmelding al bekend is bij het SHG wordt daardoor ook groter.

Resultaten huisverbod

In onderstaande tabel wordt aangegeven hoeveel aanmeldingen van huiselijk geweld er per gemeente zijn binnengekomen en in hoeveel gevallen daarvan een huisverbod is opgelegd. De vergelijking met 2009 wordt wel gemaakt, maar geeft een vertekend beeld, omdat in 2009 het huisverbod gefaseerd is ingevoerd in de Provincie Groningen. In 2011 werd bij 17% van de gezinnen die bij het SHG zijn aangemeld een huisverbod opgelegd. In 2010 was dit in 22% van de gezinnen die aangemeld werden.

Aanmeldingen per gemeente	2011	HV 2011	2010	HV 2010	2009	HV 2009
Appingedam	12	4	8	2	13	0
Bedum	4	2	8	2	4	1
Bellingwedde	5	1	8	1	12	2
De Marne	9	2	5	2	4	0
Delfzijl	25	8	39	8	33	0
Eemsum	14	3	23	6	10	1
Groningen	202	32	246	52	248	29
Grootegast	6	2	13	1	9	2
Haren	4	2	6	2	11	2
Hoogezand-Sappemeer	69	6	55	9	62	7
Leek	17	4	25	5	18	0
Loppersum	9	3	8	4	6	0
Marum	8	1	13	2	7	1
Menterwolde	8	2	14	3	10	2
Oldambt	50	6	60	17	62	5
Pekela	15	3	18	1	12	0
Slochteren	8	0	13	3	12	2
Stadskanaal	28	3	50	13	29	1
Ten Boer	4	1	4	1	2	1
Veendam	34	1	39	4	53	5
Vlagtwedde	13	3	16	6	15	3
Winsum	8	4	11	2	5	0
Zuidhorn	15	2	10	3	16	2
Eindtotaal	567	95	692	149	653	67

We zien niet alleen een daling van het aantal aanmeldingen bij het SHG; ook het aantal opgelegde huisverboden is in 2011 gedaald.

Verlengingen

In 2011 zijn 54 (van de 95) huisverboden verlengd. Dat is 57% van alle zaken. In 2010 was dat nog 44%. Bij het merendeel van de huisverboden wordt dus besloten tot een verlenging omdat de situatie (nog) niet veilig genoeg is.

Kinderen

In totaal waren bij alle meldingen huiselijk geweld 490 kinderen betrokken. Daarvan waren bij de huisverboden 105 kinderen betrokken (21% van het totaal). Bij 60 van de 95 huisverboden (63%) waren kinderen betrokken.

Effecten van het huisverbod

In 2011 is in samenspraak met de regio-gemeenten opdracht gegeven aan de Rijksuniversiteit Groningen om een onderzoek te doen naar de effectiviteit van het huisverbod.

Uit dit onderzoek is gebleken dat:

- een jaar na het opleggen van een huisverbod er minder sprake is van herhaald geweld;
- betrokkenen bij een huisverbod sneller en vaker contact hebben met de hulpverlening dan betrokkenen in vergelijkbare situaties waarin geen huisverbod is opgelegd;
- betrokkenen bij een huisverbod meer tevreden zijn over de hulpverlening dan betrokkenen in vergelijkbare situaties zonder een huisverbod. Daarbij zijn uithuisgeplaatsten wel minder tevreden over de hulpverlening dan achterblijvers. Ook ervaren uithuisgeplaatsten en achterblijvers te weinig afstemming en samenwerking tussen de hulpverleners die in het gezin interveniëren.

De volgende aanbevelingen zijn gedaan:

- er dient meer aandacht te komen voor overtredingen van het huisverbod;
- in zowel de crisishulpverlening als de vervolghulpverlening is meer aandacht nodig voor de systeemgerichtheid, de afstemming in de hulpverlening;
- bij de hulpverlening aan de achterblijver(s) zou meer aandacht moeten zijn voor de nazorg na afloop van het huisverbod;
- de hulp en ondersteuning aan uithuisgeplaatsten tijdens het huisverbod wordt geboden door de reclassering verdient aandacht. Gebleken is dat uithuisgeplaatsten zich gecriminaliseerd voelen als zij naar de reclassering toe moeten. Bovendien leidt deze hulpverlening die plaatsvindt in de stad Groningen ook tot praktische bezwaren, vooral als de uithuisgeplaatste overdag werkt. Verder verdient het aanbeveling om, voor de vervolghulp aan uithuisgeplaatsten, te zorgen voor een meer individuele en persoonsgerichte hulp, waarbij de persoonlijke problemen en doelen centraal staan. Daarbij is vraaggestuurde hulp nodig;
- voor een grotere effectiviteit van de hulpverlening bij partnermishandeling is het nodig meer aandacht te hebben voor de dynamiek binnen de relatie. Meer focus op het gezin als geheel en de relatie tussen de verschillende gezinsleden in het bijzonder vergroot de kans op effect van de aangeboden hulp.

Deze uitkomsten en aanbevelingen hebben we besproken met de Groninger gemeenten en zijn aanleiding geweest om verder onderzoek te doen naar mogelijke verbeteringen in onze aanpak. We hebben het SHG opdracht gegeven om hiervoor een voorstel te ontwikkelen, binnen de huidige financiële kaders.

Financiering

De uitvoering van de hulpverlening na een huisverbod in de hele provincie wordt deels gefinancierd vanuit rijksmiddelen die wij als centrumgemeente daarvoor ontvangen. Daarnaast stellen de Groninger gemeenten een vastgestelde bijdrage van €0,42 per inwoner beschikbaar.

Vanuit deze budgetten worden de volgende zaken bekostigd:

- de hulpverlening aan plegers (reclassering);
- de beschikbaarheid van het maatschappelijk werk in avonduren en weekenden;

- de kindhulpverlening;
- de juridische ondersteuning.

De hulpverlening bij huiselijk geweld zonder huisverbod wordt gefinancierd door de betreffende gemeente zelf. Het gaat dan om hulpverlening aan slachtoffer en kinderen. De hulpverlening aan de pleger wordt gefinancierd via de eigen zorgverzekering. Door de maatregelen met betrekking tot de eigen bijdrage is dit een kwetsbare constructie.

Tenslotte ontvangen wij als centrumgemeente rijksmiddelen voor het Steunpunt Huiselijk Geweld en de Vrouwenopvang.

Knelpunten

De middelen die beschikbaar zijn voor de crisisinterventie bij een huisverbod zijn niet voldoende om de noodzakelijke kosten te dekken. Op dit onderdeel is een structureel tekort van ongeveer €150.000,- afhankelijk van het aantal opgelegde huisverboden. Dit tekort wordt vooral veroorzaakt doordat:

- vanaf 2011 de kindhulpverlening niet meer bekostigd wordt door de Provincie. De regiogemeenten hebben toen gezamenlijk besloten om deze hulpverlening zelf te financieren vanuit de beschikbare middelen voor het huisverbod. Het werd toen mogelijk geacht om op een aantal andere posten een bezuiniging te realiseren. Dit is voor een deel ook gelukt, maar helaas niet volledig;
- we te maken hebben met meer verlengde huisverboden dan waarmee oorspronkelijk rekening is gehouden. Dit leidt ertoe dat de Reclassering meer taken uitvoert m.b.t. de plegerhulpverlening.

Het vervolg

We hebben de afgelopen jaren samen met de betrokken gemeenten en instellingen de aanpak van huiselijk geweld voortvarend opgepakt en onze aanpak leidt tot positieve resultaten. Wel is er, gelet op de daling van het aantal huisverboden en het aantal meldingen bij het SHG, reden tot zorg. Omdat we de indruk hebben dat er geen sprake is van minder huiselijk geweld, hebben we hierover gezamenlijk met de politie en het SHG gesproken. Deze gesprekken hebben geleid tot een verscherpte inzet en dit lijkt resultaat te hebben. Het afgelopen kwartaal zien wij een stijging van het aantal huisverboden: in januari-maart werden 32 huisverboden opgelegd, terwijl dat in het vierde kwartaal 2011 nog 22 waren.

Het opleggen van een huisverbod heeft echter weinig zin als vervolgens de hulpverlening en de financiering daarvan niet goed geregeld is. Wij verwachten dat het voorstel dat nu ontwikkeld wordt door het SHG voor zowel de inhoudelijke als de financiële knelpunten een oplossing biedt. Het is onze bedoeling dit voorstel op korte termijn te bespreken met alle betrokken instellingen. Vervolgens zullen we het voorleggen in een bestuurlijk overleg met de Groninger gemeenten. Wij verwachten u hierover in december nader te kunnen berichten. Bij positieve besluitvorming in de afzonderlijke gemeenten zal een gewijzigde aanpak in de loop van 2013 ingevoerd kunnen worden. In de overgangperiode zoeken wij voor de financiering van het tekort een oplossing binnen de beschikbare middelen Maatschappelijke Opvang. Tegelijkertijd hebben wij het signaal gekregen dat het Rijk overweegt om extra middelen beschikbaar te stellen voor Vrouwenopvang/Huiselijk Geweld. Wij verwachten hierover in de komende maanden meer duidelijkheid. Mochten deze middelen inderdaad beschikbaar komen, dan zullen wij deze uiteraard betrekken bij de oplossing van het tekort.